1ste. JAARGANG. CURAÇAO DEN 19n. JULI 1884. No 29.

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling. Voor het Buitenland per jaar fl. 10,— Afzonderlijke nummers fl. 0,25. Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50. voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI. No 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao*, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba*. — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire*. — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra. Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti. Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja. Un number só fl. 0,25. Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 00,7½.

DE VRIJMETSELAARS-ORDE op LEO XIII gewroken DOOR DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Iedereen weet, dat wij naar aanleiding eener onhandigheid van onze oudste zuster in de Curaçaosche pers genoodzaakt waren, de Encycliek over de Vrijmetselarij van onzen Allerheiligsten Vader en Paus Leo XIII in haar geheel optenemen; iets, waar anders de weinige uitgebreidheid van ons blad en de eigenaardigheden van onze kleine Curaçaosche maatschappij ons niet spoedig toe gebracht zouden hebben. En nu eenmaal het woord van Paus Leo toegang had gekregen in deze Kolonie, waar de Orde der Vrijmetselaren meer dan ééne Loge telt en met woord en geschrift gelegenheid te over heeft om hare zaak te bepleiten en te verdedigen, twijfelden we geenszins, of die verdediging zou niet op zich laten wachten. Wij voorzagen den strijd; maar vreesden hem niet! Onze tegenstanders kenden we evenzeer, en wisten vooraf welke wapenen tegen ons gebezigd zouden worden: scheldwoorden en dolhuis-taal, vergezeld van vliegende straatsteenen, dreigden ons uit eene befaamde achterbuurt der Curaçaosche pers. Maar geen nood! ook de fatsoenlijke vrijmetselaar zal zich wel wachten, met zulk een strijdmakker gemeene zaak te maken. Ook wij gaan dus zwijgend voorbij; al grieven ons de Godslasteringen, die wij hooren moesten, tot in de ziel; al beklagen we ons bij anderen over den on- en waanzin, die in een beneveld menschen hoofd kunnen opkomen, en ons voor het zuivere goud der waarheid worden aangeprezen.

Nog van eene andere zijde verwachtten wij geen stilzwijgen. Meester in de Rechten zoowel als in de Vrijmetselaars-orde, zou de Redacteur van de *Curaçaosche Courant* het niet er bij laten, dat zijne Orde door eene Encycliek van den Paus voor geheel de wereld gebrandengeschandmerkt wierd. Reeds was ons in de *C. C.* met zekeren nadruk te kennen gegeven dat het Groot-Oosten van Engeland plechtig tegen het schrijven van den Paus geprotesteerd had; en één oogenblik dachten wij, dat ook de Loges van hier zich eenvoudig bij dat protest aangesloten, en verder den „Amigoe", den „Amigoe" en de Encycliek, de Encycliek gelaten zouden hebben. Zulk eene handelwijze houdt iets plechtigs in, en heeft eenig recht op waardeering en eerbiediging; schoon wij, in navolging van een Katholiek Engelsch orgaan, dan aan de *Curaçaosche C.* wel hadden kunnen toevoegen: „Als de Vrijmetselarij het waarachtig meent met haar protest, laat zij dan door tegenovergestelde daden, als waarvan zij beschuldigd wordt, aan de wereld toonen, dat Leo XIII gedwaald heeft."

Maar neen, de Redactie van de *C. C.* liet het niet bij de onderschrijving van een weinig beduidend protest — zij verkoos den strijd boven een stilzwijgen, dat velen aan lafhartigheid of aan onmacht zou doen denken!

Op welke wijze en met welke wapenen voerde zij dien strijd?

In haar nummer van j. l. Vrijdag, 11 Juli, verscheen onze Curaçaosche zusters in vollen rouw. Één bericht inzonderheid, het eerste harer nieuwstijdingen, vertoonde meer dan de overige de droefheid van de Redactie; het was een *doodsbericht*. Luister!

Helaas, de hoop (van de Redactie) in het vorig nummer uitgedrukt, dat de Prins van Oranje niet mocht gestorven zijn, is niet vervuld geworden!

Zaterdag daaraanvolgende ontving de H. E. G. Heer Gouverneur een officieël telegram waarbij het afsterven van den geliefden „Vorst" werd medegedeeld.

Hierna leest men eenige bizonderheden aangaande de geboorte, den dood, het teeder gestel des Prinsen; geroemd worden zijne trouw aan de leus der Vaderen, zijne menschlievendheid en weldadigheid, en....

„Hij volgde Prins Frederik de „Nederlanden op als Grootmeester-„Nationaal van het Groot-Oosten „der Vrijmetselarij in Nederland „en het was hem ook een lust, die „hooge betrekking te bekleeden, „daar hij van zijn diep betreurden „Oom de Orde der Vrijmetselarij „had leeren kennen als eene instel„ling, die, gegrond op de liefde tot „den Schepper van het Heelal en „tot den naaste, zonder nevenbe„doeling en onbaatzuchtig arbeidt, „om verlichting, geluk en heil on„der alle menschen, als godskinde„ren te verspreiden. Het moet hem „daarom, ook, in eene verzwakte „gezondheidstoestand verkeerende „en den dood nabij, tot in de ziele „hebben gegriefd aan de wereld te „hooren verkondigen, *dat de partij„gangers der vrijmetselarij zich tot „een misdadigen bond hebben vereenigd en elkander aanwakkeren tot „stoutmoedigheid in hunne booze „aanslagen* (*Encycl.* zie *Am. di Cur.* „5 Juli van dit jaar 1e bladz. 3e „kolom, onderaan). Ook deze smart „heeft de edele telg uit het geliefde „Vorstenhuis in het graf mede ge„nomen EN DIEPE ROUW HEERSCHT „OVERAL OVER HET IN HEM GELEDEN „VERLIES." (1)

Ja, diep is de droefheid en groot de rouw van het Nederlandsche volk! De dood van Prins Alexander is ook door ons een *Nationale* ramp genoemd. Ook wij stonden in den geest, nevens de Redactie van de *C. C.*, aan het sterfbed van den geliefden Prins, aan het graf van dien laatsten mannelijken telg der Oranjes.— Maar waarom, o *Curaçaosche Courant!* waarom aan dat sterfbed, bij den ingang van dien graftombe niet gezwegen van Uwe en onze verdeeldheid; van Uwe persoonlijke twisten, veeten en grieven? Of zwijgen niet alle partijschappen aan een stervenspoude, aan de boorden van een graf, waar geheel Nederland treurt en schreit?

Zoo dan vlecht de *Curaçaosche Courant* in den nationalen rouwkrans van wijlen Prins Alexander de hulde der vrijmetselarij en tegelijk haar antwoord aan den *Amigoe di Curaçao*, haar antwoord op de *Encycliek* van LEO XIII over de vrijmetselaars-Orde. Want, ja, (zoo jammert zij), die Encycliek heeft den stervenden Prins in het hart, „in de ziel" gegriefd; die Encycliek heeft hem een „smarte" te meer in het graf meê doen dragen. — O. Gij allen, die treurt over het verscheiden van *Prins Alexander*, wat moet Gij niet treuren, neen, verontwaardigd worden over die Encycliek, en verbolgen op dien Leo XIII, die het stervensuur van Uwen Kroonprins zoo onbarmhartig verzwaard hebben! Gewis, die Encycliek is één groote, klaarblijkelijke *onwaarheid;* want Prins Alexander heeft er over getreurd.— Prins Alexander, die van zijn „Oom" [Oud-Oom], Prins Frederik, „de vrijmetselarij had leeren kennen als"............ geheel iets anders dan wat de Paus van Rome er u van leeren wil!!!—

Wij betreuren de onkiesche handelwijze van de Redactie der *C. C.*, om ons uit te dagen en te grieven in een sterfhuis, waar wij met haar gekomen waren om deel te nemen in den rouw van gansch het Vaderland: bij het vermelden toch van een nationale ramp spreekt zij in éénen adem uit, wat elk verstandig mensch zou gezwegen hebben.

En waarom die onkieschheid gepleegt?— want niet zonder berekening en fijn overleg schijnen hier Prins Alexander met zijn Oudoom en Leo XIII; Vrijmetselarij en Encycliek, en de „trouwe vertaling van den Amigoe" op den koop toe, als in een heksenketel te zijn omgeroerd en op het vuur der partijzucht geplaatst. — Munt, die naar onze bescheiden meening, welke wij straks gaan toelichten, kwalijk gangbaar is, munt wilde men slaan uit het diep betreurde afsterven van onzen laatsten Kroonprins voor de *Orde!* De Achtbaarheid van Prins Frederik zoowel als de gouden glans van den Oranje-naam van wijlen Prins Alexander moesten over de Orde der Vrijmetselaren een heerlijk licht doen schijnen, dat haar zuiveren zou van de schandelijke lastersmetten door de Encycliek op haar geworpen: Paus Leo en zijne Encycliek zouden dan in de schaduw der Vrijmetselarij komen te staan!

Dat de *C. C.* op ongepaste wijze den strijd begonnen heeft, vergeven wij haar; maar het wapen, waar zij onzen H. Vader Paus Leo XIII en zijne Encycliek meê ten schande wil maken, zullen wij beproeven.

Op de eerste plaats ontkennen wij, dat het *Grootmeesterschap - Nationaal* iets kan bijgedragen hebben om de nagedachtenis van wijlen Prins Alexander glorierijk te maken; vervolgens zullen wij met onze lezers eens eene les in de Vrijmetselarij gaan bijwonen door Prins Frederik aan zijnen achterneef Alexander gegeven.

I.

Is wijlen Prins Alexander zulk een groote eer waardig te achten, omdat hij was *Grootmeester-Nationaal* der Vrijmetselarij? Wij gelooven het niet.

— BUITEN DE ORDE immers maakte Z. K. H. op de Katholieken, d. i. op 2/5 van de Nederlanders een zeer pijnlijken indruk toen hij, twee jaren geleden, het Grootmeesterschap der Vrijmetselarij aanvaardde. Alle Katholieke bladen toonden met eerbiedige onbeschroomdheid het ongerademe van dien stap aan.

Nog meer. Ook van Protestantsche zijde heeft men toenmaals uiting gegeven aan het pijnlijk gevoel, waarmeê men kennis nam van het optreden van Z. K. Hoogheid als Grootmeester-Nationaal. Zoo schreef de *Standaard* op 26 Juni 1882, na te hebben aangetoond, dat het aanvaarden van het Grootmeesterschap door Prins Alexander niet gelijk stond met hetgeen wijlen Prins Frederik vóór een halve eeuw deed: *Is het nu niet wel tegen te spreken, dat in Nederland de Prins van Oranje* (wijlen Alexander) *een publiek persoon is, op wien, om de toekomst van dynastie en vaderland, aller oogen gevestigd zijn, dan is het nuttig, dan is het noodig, plicht zelfs, duidelijk aan het Hof en den Prins zelven te doen uitkomen,* DAT ER OOK ONDER ZIJNE PROTESTANTSCHE ONDERDANEN MINSTENS EENE HELFTE IS, VOOR WIE DIT AANVAARDEN VAN HET GROOTMEESTERSCHAP DER LOGE KWALIJK RIJMT MET DE HEILIGE TRADITIËN VAN HET GELIEFD ORANJEHUIS.

Voorwaar, de jeugdige Prins heeft in den lande, *buiten de orde*, bitter weinig eer mogen inoogsten met zijne Waardigheid in de Vrijmetselarij!

IN DE ORDE was die eer van zeer twijfelachtige waarde voor Z. K. H. prins Alexander. De geschiedenis zijner keuze en eenige cijfers gaan onze bewering welsprekend bevestigen.

Den 18n Juni 1882 hielden de afgevaardigden der Vrijmetselaars-loges, ressorteerende onder het Groot-Oosten van het Koninkrijk der Nederlanden, onderhoorige koloniën en landen te 's Hage eene vergadering ter benoeming van een opvolger van wijlen Prins Frederik als Grootmeester-Nationaal der Orde.

Tot genoemde betrekking werd gekozen Z. K. H. prins Alexander, toenmaals Kroonprins der Nederlanden, met 81 stemmen, terwijl 62 op den heer Mr. van Diggelen waren uitgebracht.

Een ieder, die van deze 62-stemmen-*tegen* de kracht begrijpen kan, zal de *ingenomenheid der Orde*, en bijgevolg ook *de eer en het aanzien* van wijlen Prins Alexander in de Vrijmetselarij op den waren prijs kunnen schatten. Zoo niet, men overwege het volgende:

Nadat de verkiezing van Mr. van Diggelen tot Ged. Grootmeester ge-

(1) **Deze grootere letters zijn niet van de *C. C.* (*Red.*)**

houden was, werd stemming gehouden ter verkiezing der nieuwe *Groot-officieren*. Bij de eerste stemming werden gekozen J. M. baron Baud met 100 stemmen; Jhr: Mr. H. B. van Tets met 91 stemmen. F. Lieftinck met 93 stemmen; en anderen, wier namen tot de zaak, waarop wij neer willen komen, niets afdoen. De heeren Baud en Tets *weigerden, omdat* PRINS ALEXANDER tot Grootmeester gekozen was! De eerste, wien door een groot aantal vrijmetselaars de candidatuur voor het Grootmeesterschap aangeboden was, doch die geweigerd had, omdat hij bijna blind was, verklaarde nu geen Groot-officier te willen zijn, omdat hij meende, *dat door de verkiezing van Prins Alexander de toekomst der Orde in gevaar was gebracht*!!

De heer Lieftinck verklaarde, de verkiezing van den Prins eveneens *diep te betreuren*, maar nam de benoeming aan.

Ziedaar dus de groote eer, die Prins Alexander zoowel *in* als *buiten* de Orde als Vrijmetselaar heeft ingeoogst. Millioenen zijner toekomstige onderdanen betreurden zijn ongeraden stap; in de Orde zelve was hij maar *half gewild*, om niet meer te zeggen!

Wist de *Curaçaosche Courant* dan niet, dat er over den KROONPRINS, GROOTMEESTER-NATIONAAL eene vrij aanzienlijke literatuur in Nederland bestaat? De tijd ontbreekt ons, om in haren jaargang 1882 na te slaan, wat zij daaromtrent haren lezers *uit Nederlandsche Couranten* heeft medegedeeld. Ware zij bovengenoemde feiten, en meer andere nog, niet vergeten, gewis had zij zich wel tweemaal bedacht om, aan het sterfbed en bij het graf van onzen dierbaren Prins Alexander, de Vrijmetselarij zich op zoo ergerlijke wijze in de Oranje-zon te laten koesteren— ten koste van eene billijke waardeering van Paus Leo en zijne Encycliek.

Wij hoorden het: Volgens het getuigenis der meest bevoegde personen had de Vrijmetselarij eerder moeten *treuren* dan juichen over het Grootmeesterschap-Nationaal van wijlen Prins Alexander, wiens verkiezing zelfs de toekomst der Orde in gevaar heeft gebracht. Toch heeft de *C. C.* uit die Maçonnieke betrekking van den Prins een glorie gedistilleerd voor de Vrijmetselaars-Orde!—

En nu verder. Is het waarheid, dat, volgens de *Curaçaosche Courant*, Prins Alexander van zijn Oud-Oom, Prins Frederik „*de Orde der Vrijmetselarij had leeren kennen als eene instelling, die, gegrond op de liefde tot den Schepper van het Heelal en tot den naaste, zonder nevenbedoeling en onbaatzuchtig arbeidt, om verlichting, geluk en heil onder alle menschen, als godskinderen te verspreiden?*

Is het waarheid, vragen wij vooreerst, dat Prins Alexander door zijn Oud-oom *onderwezen* was in de zaken der Orde?— In den veel besproken brief van den Kroonprins-Grootmeester-Nationaal aan mr. Vaillant, Reg.·. mr.·. van de Loge *l'Union Royale* schrijft Alexander: „dat ik „vóór mijne aanneming in de Orde der V.·. M.·. geen goed begrip „had van hetgeen de Vrijmetselarij bedoelde, kan toch niemand „verwonderen, daar het bekend is „dat het geheimzinnig kleed waarin „zij zich hult, velen afschrikt, zich „bij haar aan te sluiten; de ondoordringbare sluier, die de Vrijmetselarij bedekt, is weinig geschikt „om een goed denkbeeld van haar „streven en werken te verkrijgen. „Het tipje [zeer weinig dus. *Red.*] „van dien sluier wordt eerst opgelicht,— de sluier valt niet geheel— „vóór en al eer men in de Orde „zelve is ingelijfd." Zeer weinig dus heeft wijlen Prins Alexander van wijlen Prins Frederik *leeren kennen* van de orde der Vrijmetselaren: vóór zijne aanneming toch in de Orde, had hij er zelfs nog *geen goed begrip* van!

Maar wil men nochtans volstrekt blijven beweren dat Prins Frederik der Nederlanden de **Leermeester** van zijnen Achter-neef is geweest in de Vrijmetselarij, welaan, zoo vragen wij nogmaals: heeft hij dan datgene kunnen leeren, wat de *Curaçaosche Courant* hierboven ons wil diets maken? NEEN antwoorden wij; volstrekt niet!

II

Ongetwijfeld heeft wijlen *Prins Frederik* [op 2 Juni 1816 door de Groot-Loge van 's Gravenhage tot Grootmeester-Nationaal verkozen] volgens eigen getuigenis eene grondige studie gemaakt van de Vrijmetselarij. „Ik bezigde den tijd, „die mijne profane bezigheden vrij „lieten, om mij met het doel en de „middelen van onze Orde bezig te „houden en alles te onderzoeken „wat mij in alle deelen en in de „minste bizonderheden daarmede „kon bekend maken. De waardigheid, welke Gij mij hebt opgedragen, en mijne relatiën, zoo in het „Koninkrijk als in den vreemde, „hebben mij den weg geopend tot „al [?] de geheimen van onze Orde." Deze woorden schreef de Prins, in het jaar 1819, in zijne *Circulaire aan al de Vrijmetselaars der Nederlanden, boven de Graden van Leerling en Gezel*. Welk oordeel spreekt nu Prins Frederik uit over de „hoogere graden" van de Orde?— „De meeste", zegt hij, „kwetsen het „gezond verstand of het gevoel, of „bestaan uit louter vormen en ceremoniën, of zijn slechts het resultaat van bijzondere meeningen „en kunnen bijgevolg niet door allen gevolgd, maar alleen door enkelen worden aangenomen. Ik „moet zelfs bekennen, dat ik in „sommige hooge graden instellingen „gevonden heb, geheel tegenstrijdig met het doel der Orde, de verbetering van het menschdom."

Op zijn woord van Vrijmetselaar verklaart verder de Prins, de innige overtuiging te hebben, dat die graden geschikt zijn, *de Maçonnerie af te leiden van de vervolmaking van het menschelijk geslacht.*

Zoo zijn dan de lagere graden niets anders dan de *dupe* der hoogere? Wat men als Leerling en Gezel hoort prediken, en wat de Meester zelf onder alle vormen aan de Vrijmetselaars van „lagere graden" declameert: *Liefde tot den Schepper van het Heelal en tot den naaste, onbaatzuchtig arbeiden om onder alle godskinderen* verlichting, geluk en heil *te verspreiden*—dat wordt afgebroken en te niet gedaan, als men tot de hoogere graden wordt toegelaten. Geen wonder, dat er zoovele bedrogenen in de laagste graden op de werkbanken plaats nemen; geen wonder, dat de Algemeene Vader der Christenheid zijnen kinderen *verbiedt*, zelfs op de eerste graden zitting te nemen, en alzoo de *geheele* Vrijmetselarij veroordeelt, omdat de eerste trap tot den tweeden, de tweede tot den derden, en zoo verder tot de hoogere en verderfelijke graden geleidt. Valsch en onwaardig is het dan ook de handelwijze van de *C. C.* om de gruwelen, die Paus Leo aan de *Orde* toeschrijft, te doen voorkomen als gezegd van alle d. i. ook van de *lagere* graden. Zijne Heiligheid zelve verklaart in de Encycliek: „Wat Wij hier *zeiden* en nog *zeggen zullen*, geldt de Vrijmetselarij „in het algemeen en de verwante en „geaffiliëerde genootschappen, welke zij omvat, *niet* hare individuëele „aanhangers. Onder hen kunnen „alleszins *niet weinigen* zijn, die, „*ofschoon hunne aansluiting bij zulke genootschappen niet vrij van „schuld is*, toch geen deel hebben „aan de schanddaden, en *niet weten, waarnaar die genootschappen „streven.*"

Men ziet het, de taal van Leo is niet zoo dwaas, als men haar door „uitlichting", of liever, door „niet genoeg uitlichting", wel wil laten voorkomen.

Om nu wederom met wijlen Prins Alexander aan de voeten van zijnen Gamaliel, Prins Frederik, terug te komen: wat kon hij Prins Alexander van die „hoogere graden" zoo al meer geleerd hebben?— Dat geen *Christen* [Katholiek noch Protestant] geen *Israëliet*, geen *Mahomedaan*, geen gezond menschenverstand zelfs vrede mee kan hebben!

De laatste maal immers, dat de Prins het Groot-Kapittel der hooge Graden of der *Roze-Kruisers* wilde voorzitten, stelde hij in de vergadering [31 Mei 1819] voor, eene Commissie te benoemen van vijf leden, ten einde de twee volgende vragen te onderzoeken:

1° *De Instellingen der vrijmetselaars-Orde moeten die zóó zijn, dat iedereen lid der Orde worden kan, of wel moeten zij het kenmerk dragen van een bijzonder dogma of eeredienst?*

2° *De graden, erkend in het wetboek van 1807 voor de hooge maçonnieke graden in Holland, zijn zij van dien aard, dat zij volgens elke godsdienst gevolgd en opregt beleden mogen worden?*

Het Groot-Kapittel benoemde onmiddelijk, nadat de Grootmeester zich verwijderd had, eene Commissie, die, volgens een rapport van 2 October 1819, vaststelde dat én Joden én Turken én Heidenen, zoo goed als Christenen, Vrijmetselaars konden worden, aangezien de Vrijmetselarij de leer van Jesus slechts als een *zedeleer* en volstrekt niet als een stelsel van Godsdienst beschouwde.— Op die verklaring antwoordde Prins Frederik den 24 Januari 1820 aan *de Verhevene Prinsen Roze-Kruizers, behoorende tot de Kapittels in de noordelijke Provinciën van het Koninkrijk der Nederlanden*. Dit document is van het hoogste gewicht. Al de legenden der hoogere Graden, welke de Vrijmetselarij zoo zorgzaam verbergt, worden door den Grootmeester aan de kaak gesteld.

Met edele verontwaardiging zegt hij: „Ik ben Christen, en ik hoop eeuwig Christen te blijven. Moet het „dan niet verscheurend zijn voor mijne ziel, te moeten spreken over het „misbruik, dat men maakt van de „leer van mijn grooten en Goddelijken Meester, van dien Zoon des „Hemels, die, in menschelijke gestalte, zich geplaatst heeft aan de „spits der menschheid, om van daar „ons zijne heilige leer te verkondigen en aan den mensch geheel „diens waardigheid terug te geven."

Dat *misbruik* van de leer van J. Chr. bestaat hierin, dat men in de hoogere Graden én den persoon én de daden én de leer van den Godmensch terugbrengt tot eene *legende*. Maar nu ook gaan 's Prinsen woorden verpletterend worden voor de Vrijmetselarij! „Het gezond verstand en één peilloos diep gevoel „van eerbied houdt onze pen tegen. „Hoe, mogen wij die hemelsche geschiedenis verlagen tot eene *legende?* Den dood van Jesus Christus en dien van *Adoniram* [de legende van den Meestergraad] op „één lijn plaatsen?"

„Waar is de *oprechte Christen*, „die de geschiedenis van Jesus, zooals zij beschreven is in het Nieuwe „Testament, zal in twijfel trekken; „Waar *de Jood*, die de kruisiging „van Jesus zal durven betwijfelen? „Evenmin zal *de Mahomedaan* hier „aarzelen te gelooven. Maar mogen dan de Broeders Vrijmetselaars dien dood beschouwen als „een embleem (niet wezenlijk geschied; verdicht, en alleen als een „symbool) en dien dood *op gelijke „lijn stellen met die menigte verdichtselen, die men hun zonder ophouden voorhoudt?*

Gruwelijk moeten de heiligschennissen zijn, die de *Verheven Prinsen van het Roze-kruis* in hunnen Graad plegen. De Prins zelf spreekt er over in omsluierde taal, maar die ons te beter doet begrijpen welke godslasterende handelingen en ceremoniën er geschieden. „Dit sublieme woord *Consummatum est! Alles is volbracht!* men weet, wanneer en waarom het door den Christus werd uitgesproken. Maar helaas! men weet ook, wanneer het „kan worden uitgesproken door *de „Verheven Prinsen van het Rozekruis*" „Moet het niet voor den „waren Christen oneindig grievend „zijn om hier (in de Graad van het „Roze-kruis) Jesus Christus persoonlijk opgevoerd te zien door.. „......? en waar......? en hoe......? „en wanneer......?" (1).

Heeft nu de Opperherder van de Christenheid, de Paus van Rome, Leo XIII zoo zeer in de lucht geslagen, zoo overdreven; zoo dwaas eene daad verricht, met Zijne Encycliek tegen de Vrijmetselaars-Orde in de wereld te zenden? En moet een vader zijn kinderen niet waarschuwen tegen het gevaar, hen niet terugbrengen van den weg des verderfs? Zal zijn vaderhart vreezen voor den spot en smaad der vrienden, uit wier slecht gezelschap hij zijn lieveling terugroept?

Ons dunkt, dat de leer van Leo XIII over de Maçonnerie in de grondtrekken, en menigwerf in de uitdrukkingen zelfs, vrij wel met de veroordeeling overeenkomt, door Prins Frederik over de hoogere graden der Vrijmetselaars-Orde uitgesproken.— Wel nu dan! In den Prins, die van de Orde zegt: in hare hoogere d. i. voornaamste en edelste graden „kwetst zij het gezond verstand of het gevoel", is zij louter vorm en ceremonie" „is zij eene spotternij en vijandin van den Christelijken Godsdienst", „is zij niet toegankelijk zelfs voor den waren Jood, den waren Mahomedaan, den waren Christen", en *vervolmaking* de *verbetering* van het menschdom in den weg" in dien Prins Frederik der Nederlanden kunnen wij moeielijk den leermeester herkennen die, volgens de *Curaçaosche Courant*, wijlen Prins Alexander de Orde der Vrijmetselaren heeft doen kennen als geroepen *om verlichting, geluk en heil onder alle menschen, als godskinderen, te verspreiden.*

Zoo staan wij dan, ten laatste, even verbaasd over de *onkieschheid* als over de *onhandigheid* van de Redactie der *C. C.*, waarmede zij de Orde der Vrijmetselaren op Leo XIII en zijne Encycliek, en zich zelve op den „Amigoe di Curaçao" heeft willen wreken. 't Komt op hare verantwoording, dat wij in den loop van dit verdedigings-artikel zoo menigmaal den dierbaren Oranje-naam in éénen adem hebben moeten noemen met andere namen, waarvan de dragers in de termen van Paus Leo's veroordeeling zijn komen te vallen: nog meer, diep betreuren wij het, dat wij tot de slotsom moesten komen, dat wijlen Prins Alexander noch voor zich, noch voor de Vrijmetselarij eenige eere heeft ingelegd met zijn *Grootmeesterschap-Nationaal.*

Maar laten wij ten slotte niet vergeten, dat ook Zijne Koninklijke Hoogheid kan behoord hebben tot degenen van wie onze Allerheiligste Vader Leo XIII in Zijne Encycliek gezegd heeft, dat zij „*wegens hunne aansluiting bij de Vrijmetselarij wel niet vrij van schuld zijn*,

---

(1) Nog in de laatste tien jaren schreef de *Germania*: De eed van een *Ridder van* ... Zij luidt aldus [verg. de geheimen en het proces *de Buck*, Freiburg 1864; waar ook de documenten aangehaald worden]; „Ik „zweer bij het heiligste wat ik heb, bij „de regelen van den graad naar welke „ik mij verplicht, mij altijd en overal te „zelfs met *levensgevaar* te schikken om „met onwankelbare trouw de geheimen, „welke mij door dezen doorluchtigen Raad „medegedeeld worden, te bewaren."

„Ik zweer *eeuwigen haat* aan de dienstbaarheid, aan de onderdrukkers der menschheid en der gezonde wijsbegeerte. Ik „zweer dat ik de *koningen* en godsdienstige dweepers als de *geessels* van de ongelukkigen der wereld beschouwen en „*eeuwig verafschuwen* wil."

„Ik zweer *gehoorzaamheid zonder voorbehoud* aan de Oversten van dezen Raad. „Ik zweer, *dat ik geen sterveling als mijn „Overste zal erkennen* en dat ik met al „mijne krachten tot stichting *der vrijheid „en gelijkheid* onder de menschen werken „en in hen slechts de kinderen eener groote familie, wier eenige heer God is, beschouwen zal." Tot den *Ridder van St. Andreas* wordt bij zijne toelating aldus gezegd (*Sarsena*, blz. 202):

„De begrippen, die gij u zelven over „ons vormt, zullen wel niet in alles met „ons overeenkomen, en het licht, dat u „in de toekomst zal gegeven worden, is „nog zeer verre van u verwijderd en wegens vele zwarigheden verborgen, zoodat „ik twijfel of gij het einde wel zult bereiken.— *Gij vindt hier alles geheel anders, dan gij het bij al uwe vorige opnemingen bevonden hebt; maar de geheimen, tot welke gij geraken moogt, zijn „ook van anderen aard.*"

maar toch geen deel hebben aan hare schandaden, en zelfs niet weten wat eigenlijk de Vrijmetselarij ten doel heeft.

Deze gedachte is onze troost: Zij doet ons met minder weemoed in het hart den Koninklijke Overledene nastaren: zij is het, die de bede, welke wij voor Zijne zielerust tot den barmhartigen God opzenden, niet doet zijn als van degenen, *die geene hoop meer hebben!*

BALTHASAR GERAERDS.

—o;o—

Dr. W. J. F. Nuyens schreef een paar jaren geleden het volgende:

Niemand, geloof ik, zal het in onzen tijd voor *Balthasar Geraerds* opnemen: hoewel wij hebben zien geschieden, dat zulks is gedaan voor *Agesilao Milano*, die den voormaligen koning van Napels beproefde te vermoorden.

Dat verheerlijking van vorstenmoord ook in de XIXe eeuw niet een ongekend verschijnsel is, weet ieder: maar niet één *geloovig Katholiek* zal zulks doen. Zoo men aan de Leer der Katholieke Kerk de verheerlijking van Balthasar Geraerds wil toeschrijven, begaat men een.... domheid, of een daad van kwade trouw.

Dat in de verbittering der godsdienst- en burgeroorlogen beide partijen, Katholieken en Hervormden, mannen tot "geloofshelden" hebben gemaakt, welke thans "moordenaars" worden genoemd, zal niemand, die slechts iets van Historie weet, ontkennen. De *Hertog van Guise*, die in vorstelijk aanzien inderdaad niet behoefde onder te doen voor *Willem van Oranje*, werd (Febr. 1563) vermoord door een Hugenoot, *Poltrot*. Deze wilde in *Guise* het hoofd der Katholieke partij in Frankrijk treffen. *Coligny* heeft ongeveer dezelfde rol tegenover dien Poltrot gespeeld, als de *hertog van Parma* tegenover Balthasar Geraerds. De Calvinistische predikanten verheerlijkten Poltrot, (die niet minder standvastig dan Geraerds een gruwelijke doodstraf leed) als iemand, die "door Goddelijke ingeving" geleid, Guise had gedood. Zij maakten van hem een martelaar, een held: zij zouden hem tot een heilige hebben verheven, indien de leer van Calvijn zulken had erkend.

....

Zeer juist zegt de Leidsche hoogleeraar (Dr. R. Fruin) "Balthasar „Geraerds is niet onder de heilige „martelaren" opgenomen. Of zijn „aanspraak op die eer ooit van „Kerk's wege opzettelijk beproefd „is, weet ik niet (1). Zoo zij gewogen is, is zij te licht bevonden. „Aan de slachtoffers van Lumey's „woestheid in den Briel (2) is in „onze dagen de martelaarskroon toegewezen: de moordenaar van den „grooten Oranje is daarentegen eenvoudig moordenaar gebleven."

(1) Niet één bewijs, dat zulks is geschied, is voorhanden. (*Dr. N.*)

(2) Onze H. H. Martelaren van Gorcum. (*Red.*)

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De stoombooten van de Red „D" lijn zullen van Curaçao naar New-York vertrekken: 22 en 31 Juli — zij worden uit New-York hier verwacht: 20 Juli.

NEDERLAND.

Z. K. H. Prins Alexander blies zacht en kalm klokslag twee uren in den middag van Zaterdag 21 Juni den adem uit.

Voor zoover men weet heeft de overledene geen testament nagelaten, zoodat Z. M. de koning als eenig erfgenaam in het voorloopig bewind over den boedel behoort te voorzien. Wat de troonopvolging betreft, deze is door de grondwet geregeld. Deze wijst in haar artikel 15, ingeval uit 's konings huwelijk geen zoon meer geboren wordt, prinses Wilhelmina als opvolgster van haar vader aan, terwijl in geval van minderjarigheid (d. i. den leeftijd beneden 18 jaar) de grondwet zoowel in de voogdij als in de uitoefening van het koninklijk gezag voorziet. De voogdij wordt opgedragen aan eenige leden van het koninklijk Huis, waarbij de koningin natuurlijk niet is uitgesloten, en eenige aanzienlijke Nederlanders, allen te benoemen bij eene wet, door de beide Kamers der Staten-Generaal in vereenigde zitting vastgesteld. Zulk eene wet moet, ingeval van minderjarigheid des troonopvolgers, reeds bij het leven des konings gemaakt worden. Elk der voogden legt voor de Staten-Generaal den eed of de belofte af, de plichten welke de voogdij hem oplegt, naar plicht en geweten te vervullen en zijn pupil gehechtheid aan de Grondwet en liefde voor het volk in te boezemen.

Binnen zeer korten tijd zal een wetsontwerp bij de Staten-Generaal inkomen, waarbij H. M. de Koningin zou zijn aangewezen als voogdes, terwijl als de *aanzienlijke Nederlanders*, die Haar in een raad van voogdij zouden ter zijde staan, zullen worden voorgedragen *jhr. mr. G. C. van Reenen*, vice-president van den Raad van State, *mr. C. Th. Graaf van Lijnden van Sanderburg*, oud-minister, en *A. Baron Schimmelpenninck van den Oye.*

Afzonderlijk regelt verder de Grondwet het regentschap, dat is de bevoegdheid van den persoon, die het koninklijk gezag waarneemt. Ook deze wordt, evenals de voogden, door de Staten-Generaal bij eene wet benoemd en legt den eed af tot handhaving der Grondwet. Eene verdere gewichtige bepaling is, dat gedurende een regentschap geene verandering in de grondwet of in de erfopvolging gemaakt mag worden.

Hopen wij dat behoudens de maatregelen, door de voorzichtigheid geboden, al die bepalingen vooralsnog overbodig mogen zijn, en het Z. M. den Koning gegeven zij, nog vele jaren de teugels van het bewind te voeren.

BRUSSEL, 3 Juli.— Het nieuw opgetreden *Belgisch* Ministerie is samengesteld als volgt: „*Malou*, Minister-president en Financiën; *Jacobs*, Binnenl. zaken; *Woeste*, Justitie; *Morreau d'Andoy*, Buitenl. zaken; *Beernaert*, Landbouw en Waterstaat, *Van den Peerenboom*, Openbare Werken; *Generaal Pontus*, Oorlog.

De ontbinding van den Senaat is thans door den *Moniteur* officiëel aangekondigd.

Ook heeft een Pauselijk gezant *Mgr. Rinaldi* een onderhoud gehad met den Minister-president tot herstel der betrekkingen tusschen België en het Vaticaan.

ROME, 2 Juli.— Aan de Fransche grenzen zijn wachten geplaatst, om de vluchtelingen van *Marseille* niet op Italiaanschen grond toe te laten.

PARIJS, 2 Juli.— Het wekt hier niet weinig verwondering, dat de Regeering, ofschoon met *Tongking* in telegraphische verbinding staande, over den toestand van zaken aldaar een volkomen stilzwijgen in acht neemt. Hieruit wil men besluiten, dat de toestand daarginds ernstiger is, dan men wel weten wil. Een gevecht bij *Langson*, waar de Chineezen zich in gemengd hebben, heeft Frankrijk van China de schadevergoeding van 500,000,000 fr. doen eischen.

5 Juli. — Men zegt, dat Generaal *Gordon* gedood is.

9 Juli.— Er heerscht hier groote schrik voor de Cholera: een aanzienlijk aantal verhuizingen naar de zeeplaatsen heeft er plaats.— De berichten uit *Marseille* en *Toulon* blijven slecht: in eerstgenoemden stad staan alle zaken stil.

LONDEN, 1 Juli.— De onderhandelingen tusschen Engeland en Nederland betreffende de bemanning van de *Nisero* hebben geleid tot het besluit om dwangmiddelen te gebruiken ten einde den Radjah van Tenom te noodzaken, de gevangenen in vrijheid te stellen.

— De Ned. regeering heeft zich bereid verklaard, het meerendeel der eischen van den Radjah van Tenom toe te staan onder voorwaarde, dat de bemanning van de *Nisero* worden losgelaten.

— 2 Juli 1884. — Men meldt, dat onderhandelingen gevoerd worden tusschen Engeland en Frankrijk over de erfopvolging in Nederland. Graaf Granville, zegt men, wil eene vereeniging van Nederland en België onder het bewind van den opvolger van koning Leopold, met behoud door elk dier landen van een afzonderlijke administratie. Aan Duitschland zal worden toegestaan, het groothertogdom Luxemburg in te lijven. Frankrijk is niet genegen, dit plan goed te keuren.

NEW-YORK, 2 Juli.—Volgens een officiëel onderzoek, is door den Amerikaanschen Luitenant *Brown* een rapport uitgebracht, waarin verklaard wordt, dat de werkzaamheden van het Panamá-kanaal slechts langzaam vooruitgaan.

5 Juli.— De Heer de *Lesseps* heeft van Luitenant *Brown* tegengesproken.

AFRIKA.— Op 2 Juli liep het gerucht, dat 12,000 Arabieren *Dabeh* overrompeld, en 3000 personen, deels tot het garnizoen, deels tot de burgerij behoorende, vermoord hadden. De Mudir van Dongola vergezeld van een aantal ambtenaren hebben zich in de richting van Dabeh op weg begeven; met welk doel, is onbekend.

BALTHASAR GERAERDS.

—o;o—

Un par di anja pasar Dr. W. J. F. Nuyens a scirbi lo ké ta sigi:

Mi ta kere koe den nos tempoe ningun hende lo toema parti pa *Balthasar Geraerds*; sin embargo nos a mira sosode asina coe *Agesilao Milano*, koe a poerba pa mata rey di Napels.

Toer hendé sabi koe glorificacion di regicidio (matamentoe di rey) no ta un cos nobo den siglo XIX: maar no ta un *bon Católico* koe lo haci asina. Si hende pone riba Doctrina di Iglesia Católica glorificacion di Balthasar Geraerds, anto sigur é ta haci un.... cos di bobo, of un acto di mala fé.

Ningun hende lo por ninga tampoco, si é sabi algoe numa di Historia, koe den di mei-mei di furia di un gera religioso of civil, toer dos partida, Católico i Reformado, a forma algun homber pa „inhuria fé", homber koe awendia hende meste jama nan „matador". *Duke di Guisa*, koe, tocante su dignidad di prins, berdaderamente no tabatien di keda atras pa *Willem van Oranje* un Huguenota *Poltrot*, a asesinele (Febr. 1563). E *Poltrot* kier a meene di dristni den *Guisa*, cabez di partida Católica di Francia. *Coligny* a haci coe *Poltrot* mas ó menos mes papel, koe *Duke di Parma* a haci coe *Balthasar Geraerds*. Predikant Calvinistanan a glorifica *Poltrot* també (koe no menos constante koe *Geraerds* a sufri un castigoe di morto cruel) koe a mata *Guisa*, manera un hende guiá di un „inspiracion divina". Nan a haci di diéle anto un martir, héroe: lo nan a halzele té na un santoe, si doctrina di Calvino tabata reconoce tal cos.

....

Dr. B. Fruin a papia masjar bon ora é dici: „Balthasar Geraerds no „ta contar den santoe mártirnan. „Mi no sâ, si nunca Iglesia a poerba di hustifica su derecho na un „tal honor." (1). „Ora nan a pisele, „nan a bajé muchoe ligé. Awendia „corona di mártir ta doenar na e „víctimanan di crueldad di Lumey „den Briel (2); e matador di e gran „Oranje no a keda mas koe pa un „simple matador."

(1) No tien den mano ún prueba, koe a sosode asina. (*Dr. N.*)

(2) Nos Santoe Mártirnan di Gorcum. (*Red.*)

Bordo di vapor St. Laurent,
4—16 Juni 1884.

Mi muy estimado amigoe Cobi.

Es carta-akí, Cobi, lo mi scirbi poco-poco, segun mi tempoe i ocasion; pasobra den vapor nos no por scirbi toer dia, ta dependé di tempoe. Titel pa es carta ta:

CAPITEL V.

Bordo di vapor St. Laurent.

Ta na 4 di Juni anto, koe nos a sali foi New-York. Apesar koe mi a priminti bo di scirbi bo ainda un poco di America, mi ta larga esai para pa un otro ocasion; pasobra mi ta comprendé koe es carta lo bira basta grandi caba. Otro nobo anto di New-York lo bo tende, ora mi ta bolbé na America, ó ora nos ta combersa huntoe coe nos amigoenan na Curaçao.

Tabata 4 di Juni, 4 ora di tramerdia, koe nos a subi *St. Laurent*. Nos amigoenan a companja nos té na bordo. Nos separacion tabata cordial, un Adios, té despues tabata sali foi nos coerazon. Juist na ora vapor ta fluit, cabaja, koe el ta mara coené na tera, ta los i nos ta sali foi New-York.

Mas liger koe na *Valencia*, mi tabata coestumá coe nos biaga di lamar. Awer mi no tabata sinti nada di cualkier enfermedad di coerazon, maar mi tabata un berdadero *Yankee-nabegador*. Bo ta comprendé, koe promer dos, tres ora nos a combersa ainda hopi riba America, ma poco-poco es combersacion a caba, pa sera amistad coe algun pasagero nobo.

Tabatien hopi pasagero den *St. Laurent*, pasagero di toer soorte. Mi amigoe Maike a coñé bien liger su hende. Ta un don den dié di conoce karakter di hende na promer bista, un don bien apreciar pa un biagero. Mi ta menta noema un bez e amigoe, koe nos a laja conoci coe nan mees dia, koe nos a sali foi New-York: Monsieur Louis Ferrier, un frances masjar biboe, koe tabata stima su patria masjar, i koe tabata sali foi Mexico, camina el a bai bisita grafnan di su roeman, koe a moeri den gera di anja 1863 den Frances i Mexicanonan. Herr Johan Zimmermann, un Aleman, comerciante, habitante di New-York, koe awor tabata bolbe na Prusia pa bisjita su famia. Master Arnold Johnson coe su criar Tom i su cachor Trully, koe foi Inglatera a bai na interior di America, pa jaag den mondi silvesternan jeen di bestia furioso. Tom i Trully tabata paga cada un mitar di pasage, asina koe nan dos tabata contí pa un.

Ata, Cobi, nos amigoenan, koe tabata sinta coe nos banda di timoen riba dek di *St. Laurent* ora klok di 7 ora tabata bati. Monsieur Louis, Herr Johan, Master Arnold, Señor Maike i a mi. Tom tabata cerca Trully. Nos compania tabata representá anto nacionnan bien grandi. Naturalmente nos combersacion a toca vapor di transatlantique line, lamar, boniteza di bahamentoe di solo koe juist tabata baha. ¿Ma ta kiko, Ipi, asina Cobi lo bo puntra mi, aja banda solo ta baha na 7 ora? O sí, Cobi, aki no ta manera na Curaçao. Aja toch tien masjar poco diferencia den salimentoe i bahamentoe di solo, ma aki na contrario un diferencia di cuater ó cinco ora. Esai ta bini, pasobra Curaçao ta droemi mas cerca linea, koe teranan di Noord ó Zuid. Asina foi luna di December té na Juni, toer dia solo ta sali un poco mas tempran i tambe ta baha un poco mas laat. Nos por conta toer dia un ó dos minuut. Foi esai ta bini koe na 2 di Juni solo ta lamanta $4\frac{1}{2}$ ora i ta baha pa $7\frac{1}{2}$ ora, i koe na luna di December el ta sali ~~$7\frac{1}{2}$ pa baha na 4 ora.~~

Té diez or i mei nos a sinta combersa aja, i muchoe bez nos a diberti nos coe historianan, koe nos Frances i Ingles tabata conta nos. Es aleman tabata mas ketoe, i toer su experiencia tabata sinta den comercio i mercancia. Es promer anoche anto el no a papia muchoe, sino koe el ta keré, koe pasage coe vapor Frances tabata muchoe cara. I ora nos a moenstré, koe tien vapor, koe pasage meste ta paga coe mas placa, el a hura, di manera Aleman ta hura, di no bai nunca coe tal vapor.

Na banda di 11 or, mi tabata droemi trobé den un vapor. Mi no kier contá bo nada di es vapor. Basta si mi dici, koe el ta mas bonitoe koe *Valencia*, i poer si, pasobra el ta destina principalmente pa pasagero, i ta haja bon judanza di gobiernoe Frances. Monsieur Louis Ferrier tabata sigura, koe no tien vapor mas bonitoe, koe vapor frances; mientra Master Arnold tabata defendé su Royal-Mail. Nos Prusiano no tabata mira boniteza, el dici, ma cual ta haci cos mas barata. Awor pé Line American-Hamburg tabata vapor di mas barata. ¿Mi mama, Cobi, kiko le bisa, si un dia ké ta obligá di toema pa-

sage coe Koninklijke - Westindische - Maildienst? Pa mi no tien niugun koe ta pidi tantoe placa pa pasajero manera é. Lo mi no contá bo tampoco toer kiko a pasa mi bordo di *St. Laurent*, sino es carta lo no haja cabamentoe nunca. Algun noticia interesante lo mi doená bo.

Na 7 di Juni, ora nos cuater amigoe tabata sinta huntoe trobe riba dek, koe semper nos a preferá mejor koe kajuit, i koe nos Frances, Louis Ferrier, tabata conta nos trobé di su patria, di victoria grandi, koe semper nan a gana, koe el a conta nos di es famoso Napoleon I, unbé Herr Johan tabata interrumpi su palabra diciendo: "¿Ma mi amigoe kiko bo ta bisa di Napoleon III i di Sedan? O es palabra ta paloe bao di candela, pasobra, Cobi, bo meste sabi koe na anja 1870, Alemannan a bati francesnan asina tantoe, koe na Sedan nan a haci Emperador Frances, Napoleon III, prisonjero. "Napoleon III, Louis dici, ,, Napoleon III si, el tabata un traidor, ,, manera toer su generaal, Bazaine, Trochu, ,, Bourbachi, Lallemand, Wimpfen i otro: ,, sí ta nan koe a entrega nos egercito, nos ,, patria, nos.... nos toer na Prusia. Ma ,, dia di benganza lo jega. Mi ta sigurá ,, bo, no toemá mi na maloe Johan", el tabata interrumpi su palabra batiendo su amigoe riba su schouder, "Mi ta sigurá ,, bo, dia lo bini, koe francesnan lo pasa ,, over limitenan di Prusia, i lo nos drenta Berlin, i lo nos no larga pa nan ni ,, un pida pam pa comé ni un lek di awa ,, pa bebé. Si lo nos triumpha. Francia ,, no por bai perdi." Sin koe nos a ripara otro pasagero i empleadonan di vapor a bini acerca i a sigi palabra di nos Frances, i ora el a caba di papia, toer es francesnan tabata grita: *Vive la France! Vive Monsieur Louis! Revanche!* I sin koe mi tabata sinti, kiko tabata pasa den di mi, es homber coe su palabra i expresion duci a toloudrá mi cabez i cabez di Maike asina, koe nos també a grita coe entusiasmo: *Vive la France!*

Doch Master Arnold tabata hari noema, mientra Johan tabata papia coené es palabra: "O mi no ta toema su palabra pa ,, maloe, un Frances tien su coerazon arriba ,, su lip. Bon koe den un gera nos no ,, ta triumpha coe palabra, maar koe arma i sabiduría di cabez di egércitonan."

Mientra nos tabata papia asina, Tom tabata jega coe Trully cerca su Meester. Un permit particular Tom a haja p'esai di kaptan; pasobra na vapor, cachor no ta liber di bai toer camina. Apena Master Arnold tabata mira Tom coe su Trully ó el ta loebida su entusiasmo pa cominda su amigoenan. I nos toer kitando nos cordamentoe for di Francia ta tira un bista riba Mr. Arnold, koe ta larga Trully doena prueba di su valor i su obediencia. Di berde, Cobi, mi tabatien bergueuza, mirando un cachor asina obedecido, koe ni un wowo el tabata moef contra boluntad di su meester, mientra nos ta lamanta toer dia contra boluntad di Dios, nos Meester Supremo. Despues di a larga su cachor haci toer diferente keinstje, Mr. Arnold a conta nos trobe di su jaagmente na America. Mi tien gustoe di contá bo es historia, koe lo no fadá bo, mi ta spera.

,, Ora mi tabata coe Trully i Tom den ,, un di e mondi silvestrenan di America.— ,, Nord na estado di California," asina Mr. Arnold tabata conta, ,, mi a manda Tom ,, coe Trully adilanti pa boeta trampa pa ,, cohe castor. Mi no a corda riba imprudencia, pa pasa sool un camina di ,, algun ora den es mondinan, pasobra no ,, tabata promer bez, koe mi a haci tal cos, ,, sperando toer di mi forza i di mi arma. Despues di a camna un poco, mi ,, a mira mi dilanti un bestia, koe mi tabata mira pa un buffel (es ta un boca ,, grandi malucoe). Awor mi no tabatien ,, miedoe pa un buffel, ma ora mi a bini ,, mas acerca, mi a mira koe es bestia ,, tabata un beer, i coe beer silvestre no ,, sa hunga. Unbe koe mi a miré, mi a ,, toema mi scopet, a meck, i a tira un ,, bon bala den curpa di es beer. Ma mi ,, tiroe no tabata mortal i despues di a ,, lora den santoe coe un gritoe terribel el ,, a lamanta para i ta corré coe vert pa ,, matá mi. Ma den un minuut mi a cohé rama di un paloe di ceder koe tabatien ai, un di 300 pia haltoe i sin duda di 25 pia rondor. [Nan tien aja paloenan di 400 pia haltoe i di 30 rondor.] ,, ma pa disgracia mi a larga cai mi scopet. ,, Ora mi tabata na un haltura di 30 pia ,, mi a sinta sosega riba un rama diki. ,, Aja mi a hala bon rosca i tabata keré ,, mi foi toer peligro, pasobra nan, dici koe ,, beer di color di ciniesji di California no sa ,, subi paloe. Ora anto mi a mira nos ,, beer bini na pia di paloe mi a grité: ,, ,, Si, si, rek bo curpa noema, lo bo no ,, haja mi mas."" Beer no tabata perde ,, coerasji i tabata camna rond di paloe pa ,, haja un manera di subi. Di es ocasion ,, mi a probecha di toema un bon boca di ,, bebida foi mi bottel di biaga i algun ,, koeki di chocolate, koe mi tabatien den ,, mi sacoe.

,, Ma com mi a spanta ora e beer tabata ,, cohe coe su pia un rama i a haci un manera di hiza su curpa. Promer mi kier a ,, hacié, ma bien liger mi tabata los coe ansia, pasobra es bestia tabata coeminza subi ,, bon es ceder. ¿Ma com un beer por subi ,, paloe? Asina mi tabata corda un momentoe. Doch mi a mira, koe aki no tabatien ,, cuestion di subi un paloe glad, ma un paloe ,, manera un trapi.

,, Liger mi a larga mi lugar di sosiegoe, ,, i mi tabata subi mas haltoe, ma es bestia, ,, tabata poersigi mi. Portin mi a jega te ,, na cabez di paloe, i e beer no tabatien ,, miedoe di subi tambe té aja, ¿ kiko awor ,, lo mi haci? Mi a kere mi perdir, ora ,, mi a mira koe toer coerazon di paloe foi ,, di arriba te abao tabata hol. Sin corda ,, com lo mi baha, mi ta drenta den paloe ,, mees i mi ta larga mi curpa baha poco-poco. Ora mi a jega abao coe mi cuchoe, ,, mi a traha un boeracoe den paloe, i a scapa mi curpa. Ma como mi tabata spanta ,, ora es beer tabata baha tambe den paloe, i ,, koe el no tabata stop ainda di poersigi mi. ,, Ma unbé mi tabata traha un plan. Conforme mi a mira mi poersigidor den paloe ,, mi a sera boeracoe coe piedra, i awor coe ,, mi scopet mi a wardé té ora el tabata ,, abao. Conforme el tabata bini coe su curpa afor, mi a tiré un bala den su curpa koe ,, a hacié grita terribel. Ma mi no a maté ,, ainda pasobra ta den su pia noema koe mi ,, a tiré. Den su rabia el a habri es paloe ,, asina koe piedra tabata cai i koe el tabata ,, para coe su curpa afor. Conforme mi a ,, mira movemientoe den piedra, mi a subi ,, paloe trobé, ma awor coe mi scopet, i promer koe e beer tabata corda di subi paloe, ,, el a haja un otro bala net den su cabez ,, koe a matéle mees ora. Pa memoria na es ,, momentoe terribel, mi a warda cueroe di ,, es beer i dos di su diente, coe un pida ,, paloe di es ceder, koe mi a larga traha es ,, garoti foi dié." Cobi, ora el a caba di conta, mi a toema es garoti na man koe tabatien pa cabez diente di es oso. Cobi, bo meste a tende na es ora nos Frances, el tabata na entusiasmo pa Arnold, no tabatien un jaagdor mas famoso na mundoe. Johan tabata bisa, koe sigur es cueroe sool lo baal mas koe 100 Dollar. Maike tabata combida Mr. Arnold di bin jaag un dia coené den mondinan di Venezuela, koe Mr. Arnold a acepta pa anja 1888, bao di condicion, koe Panamá Canal ta habrir i koe no tien gera den Republiek.

(*E ta sigi.*)

" Impr. de la Libreria " de A. Bethencourt e hijos.